

David Mitchell

The Bone Clocks

★★★★★

Sceptre; 598 pagina's;
ca. € 19,95.

FICTIE *Een indringende beschouwing over egoïsme, misbruik en ouder worden*

David Mitchell heeft een voorliefde voor het Grote Literaire Gebaar. Veel van zijn romans zijn gecompliceerde constructies die bestaan uit een soort subromans, dikwijls elk in een andere stijl geschreven, met andere (hoofd)personages, gesitueerd in een andere tijd en op een andere locatie. Toch slaagt Mitchell er telkens in al deze onderscheidende delen - via kruisverwijzingen, terugkerende personages enzovoort - tot een hecht geheel te smeden.

Die romans zijn op hun beurt weer onderdeel van een 'überroman', oftewel zijn gehele oeuvre. Een bijfiguur in het ene boek kan zomaar een hoofdpersoon zijn in het volgende, of andersom.

Mitchells zesde roman, *The Bone Clocks*, zal zijn omvangrijke schare fans niet teleurstellen. Het boek bestaat uit zes delen, elk spelend in een andere tijd, heeft vijf vertellers en laat de lezer op literair gebied alle hoeken van de kamer zien.

Het begint allemaal rustig en herkenbaar genoeg, als de 15-jarige ik-figuur van het in 1984 gesitueerde eerste deel, Holly Sykes, besluit weg te lopen, omdat haar moeder haar vriendje Vin, een 24-jarige autohandelaar, niet ziet zitten.

Onderweg ontmoet ze een merkwaardige oude vrouw die Holly's naam kent en haar vertelt dat ze misschien 'asiel' nodig heeft 'als de Eerste Missie mislukt'. Verder komen we te weten dat Holly al van jongs af aan een soort visoenen krijgt en stemmen hoort van wat ze de 'radiomensen' noemt.

In dit verband krijgen we ook de eerste typische Mitchell-knipoo: Holly is ooit behandeld door de Chinese dokter Marius, die we ons herinneren uit *The Thousand Autumns of Jacob de Zoet*.

Het volgende deel van de roman levert wederom een oude bekende op: Hugo Lamb, schoolgenoot van hoofdpersoon Jason Taylor uit *Black Swan Green*. We schrijven 1991 en Hugo is een weinig sympathieke Cambridge-student, die een faustaanse overeenkomst sluit met wonderlijke wezens over wie we later meer lezen.

Met deel-3 zijn we in 2004 aanbeland en is Holly getrouwd met oorlogscorrespondent Ed Bubeck. Vervolgens maken we, in deel vier, de tijdsprong naar 2015. Holly is

inmiddels een succesrijk schrijfster en ontmoet onder anderen de gelauwerde, maar enigszins op zijn retour zijnde Crispin Hershey.

Met zijn ziedende afkeer van clichés en een boektitel als *Desiccated Embryos* op zijn naam, lijkt hij een persiflage op Martin Amis, auteur van onder meer *The War Against Cliché* en *Dead Babies*. Mitchell legt zijn collega overigens een aantal schitterende wisecracks in de mond.

David Mitchell laat lezer op literair gebied alle hoeken van de kamer zien

Waar *The Bone Clocks* tot dan toe groten-deels in realistische stijl is geschreven, gaat het roer stevig om in het in 2025 gesitueerde deel-5. Mitchell trekt alle registers van genres (science-fiction, fantasy en het stripboek) open om de strijd tussen twee groepen bovennatuurlijke wezens te beschrijven: de Horologists en de Anchorites. De eersten zijn onsterfelijk, omdat ze

voortdurend 'verhuizen' van het ene menselijke lichaam naar het andere, de tweede groep laaft zich aan het bloed van kinderen om zo niet te hoeven sterven.

Hoewel dit hevig met sf-jargon en andere taalfantasiën doortrokken deel regelmatig een aanslag doet op het incasseringsvermogen van de lezer, slaagt Mitchell erin de bovennatuurlijke en realistische elementen in zijn roman te integreren tot een indringende beschouwing over egoïsme, misbruik en ouder worden.

Dit wordt vooral duidelijk in het dystopische slotdeel, gesitueerd in Ierland in 2043, waarin een leeggeviste en vervuilde zee, een haperend elektriciteitsnet en een nauwelijks nog functionerend internet figuren, en mensen zich in leven houden met zeewier en af en toe een konijn.

'Mijn generatie bestond uit veelvraten die zich ongans aten in het Restaurant van Aardse Rijkdommen', verzucht Holly, inmiddels grootmoeder. 'We wisten heel goed - hoewel we het ontkenden - dat we onze kleinkinderen opzadelden met een rekening die nooit zou kunnen worden voldaan.'

Hans Bouman

Tijdmeters, de Nederlandse vertaling door Harm Damsma en Niek Miedema, verschijnt in december bij uitgeverij Nieuw Amsterdam.

ADVERTENTIE

'Heerlijk helder geschreven'
Oud-minister Buitenlandse Zaken Bernard Bot

In de boekhandel,
al 2e druk! € 19,99

CONSERVE.NL